

Interessegruppen for felles minnested
Terje Alfnes
Grusveien 16A, NO-1430 Ås
Tlf. 64 94 11 68, mob. 918 61 149
E-post: ast.alfnes@online.no

MERKNADER TIL FORSLAG AV 28.6.2012 TIL ENDRINGER I GRAVFERDSFORSKRIFTEN

Av Interessegruppen for felles minnested ¹⁾, 4.11.2012

Vår visjon: Gjøre kirkegården til et verdig, vakkert og besøksvennlig sted for pårørende og andre besøkende

Bakgrunn

Som pensjonister har vi blitt stadig mer opptatt av utviklingen av våre gravplasser, og med særlig vekt på å tilpasse tilbudet til samfunnsutviklingen. Det at vi nå flytter mye mer medfører at stellet av gravplassene blir vanskeligere. En viktig endring er også den økte innvandringen. Og et viktig integreringstiltak er å gi våre nye landsmenn et likeverdig tilbud som oss etnisk norske den dagen de trenger gravplass. Derfor må vi finne og tillate løsninger som forener våre norske kirkegårdstradisjoner med kravene i de "fremmede" religionene som stadig flere i Norge nå bekjenner seg til. Vi synes derfor det er flott at § 15a om "minnelund" nå kommer med i kommende gravferdsforskrift.

En forskrift skal gi nødvendig klargjøring av lovteksten for entydig praktisering av loven. Dette stiller ekstra store krav til gravferdsforskriften, både fordi forvaltningen her i så stor grad er tillagt organ rekruttert fra bare deler av de direkte berørte, og flere og flere av de direkte berørte vil være innvandrere med liten kjennskap til norske styringssystem, lovverk og kultur.

Endringsforslag/presisering

Vi mener **følgende forhold, hovedsakelig i § 15a i høringsforslaget, må endres** (= skrevet i kursiv):

1. *Beskrivelse og krav må tillate "symbolsk" flytting av navn og data fra enkeltgravminne, som slettes på samme eller annen gravplass, til den felles navneplassen på "minnesmerket".*

Begrunnelse: Vi er enige i departementets generelle utgangspunkt at etablert praksis bør være en viktig ledetråd for den nye forskriften, for derved vil en kunne støtte seg på erfaringer. Og slik "symbolsk" flytting er allerede tatt i bruk flere steder, f.eks. ved Nidarosdomen og i vårt nærrområde ved Drøbak kirke.

Men derfor forstår vi ikke departementets argumentasjon for å pålegge denne gravformen spesielle krav som ikke gjelder for andre gravleggingsformer. Vi mener denne formen må underlegges de samme hovedbestemmelsene som de øvrige gravleggingsformer så langt de lar seg innpasse. Det blir således uforståelig for oss når departementet skriver "På grunn av minnelundenes innretning **med like mange plasser på minnesmerket som det er graver i tilhørende gravfelt, samt ulik praktisering av varighet og mulighet for feste, finner ikke departementet å kunne åpne for såkalt symbolsk flytting** fra det opprinnelige gravminnet til navnet minnelund."

Vi er ikke kjent med at tilsvarende samsvarskrav gjelder for noen annen gravleggingsform. Dessuten skriver departementet selv bak det første kommaet i refererte setning, at varigheten til festene vil variere, noe som gjør antall disponible navneplasser helt uforutsigbart. Og denne uforutsigbarheten forsterkes ved at det lokale fellesrådet selv kan bestemme tillatt varighet av hvor lenge navneplatene kan festes. Og departementet foreslår jo samtidig at døde som ikke er gravlagt på gravplass, kan få sine navn og data oppført på de beskrevne minnesmerkene.

I dette bildet må vi ikke glemme vårt felles samfunnsansvar for alt fra ressursbruk og klimaendringer til framtidig matproduksjon. Det er sterkt økende plassproblemer på våre gravplasser, inneklemt i byene, vernerestriksjoner rundt middelalderkirker m.m. Dessuten er det vanskelig å finne egnet jordsmonn, og det er formidable kostnader med å anlegge helt nye frittliggende gravplasser, plasser som spesielt eldre folk får store praktiske problemer med å ta seg fram til for å stille sine gravsteder. For å spare plass og kostnader er det derfor sterkt ønskelig at flest mulige kan foreta "symbolsk" flytting av navn og data fra enkeltgravminner over på felles minnested og gravene frigjøres for

¹⁾ Interessegruppen ble spontant dannet etter foredraget "Kirkegården - vår felles møteplass" i Pensjonistakademiet ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) 17.10.12, hvor vi ble klar over hvor aktuelt dette tilbudet vil bli for mange av oss.

gjenbruk så snart fredningstiden er ute. I tillegg kommer at dette åpner for "familiegjenforening" som blir mer og mer viktig så mye som vi nå flytter rundt.

2. *Kravet om atskilte urnegravfelt for anonym og navnet minnelund må fjernes.*

Begrunnelse: Unødig oppdeling i forskjellige gravfelt gir dårlig utnyttelse av arealene. For disse gravleggingsformene kan det gjøres så enkelt at når navnet ikke er oppført på minnesmerket, er det å betrakte som anonym gravlegging. Etter kort tid vil det konkrete stedet hvor urnene er satt ned, i praksis kun være kjent for kirkegårdsforvalterne med deres kart for begge gravleggingsformene, og en kan også spare et separat minnesmerke for anonym gravlegging. Vi tror for øvrig at interessen for anonym gravlegging vil avta sterkt etter hvert som navnet tilbud blir tilgjengelig. For de fleste er anonym gravlegging blitt valgt for ikke å belaste de etterlatte med stell. Og når barnebarn og oldebarn begynner å etterspørre hvor deres forfedre er gravlagt, er det for seint å tilfredsstille deres behov for å få vite.

3. *Det må tydeliggjøres at det ikke eksisterer noe maksimalkrav til avstand mellom minnesmerke og gravplassen.*

Begrunnelse: Også her viser vi til etablert praksis, jf. situasjonen på Nordre Gravlund i Oslo hvor urnene settes ned et godt stykke unna "steinrøysa" hvor minnesmerket er plassert.

4. *Formuleringen "Plassering av grav på navnet minnelund kan gjøres kjent" bør begrenses til kun å omfatte at pårørende kan få være med ved nedsettelsen av urnen.*

Begrunnelse: Å tilrettelegge for løpende å holde urnestedet kjent med merking, blomstervaser, nedlegging av blomsterbukett m.m., vil over tid skjemme ut området, noe det ikke bør tilrettelegges for.

5. *Det må klargjøres at avdødes navn og data kan påføres minnesmerket også ved askespredning, enten denne har skjedd på fjellet, i havet eller på andre godkjente områder, herunder på egne områder inne på gravplassen som allerede er foreslått av enkelte, et forslag vi støtter.*

Begrunnelse: Spredning av asken etter kremasjon er den mest miljøvennlige gravleggingsformen vi kjenner. Mikroorganismene ute i naturen er langt bedre rensesastasjoner enn noen menneskeskapte, og spesielt for finopdelte partikler som i spredd aske.

6. I § 2 bør den foreslåtte tilleggssetningen i 2. ledd utvides og justeres til å lyde:

*"Ved anlegg, utvidelse ---- skal behovet for særskilt tilrettelagte graver, **herunder navnet gravlund, ivaretas.**"*

Begrunnelse: Det vises til de betydelige fordelene med navnet minnelund/-sted som anført ovenfor. I tillegg er løsningen fortsatt ukjent og utilgjengelig i mange kommuner, og utbredelsen hemmes av mangelfull informasjon uten utnyttelse av stordriftsfordelene, samtidig som løsningen har vakt stor interesse blant brukere som har fått skikkelig innføring i den. Derfor mener vi at det er behov for en skjerpet opplysnings- og vurderingsplikt av løsningen når det blir behov for å skaffe flere gravsteder.

7. *Ved siden av å finne en hensiktsmessig "nøytralt" betegnelse for bruk i forskriften for det som i høringsnotatet er betegnet "minnelund", må det også lages en entydig **definisjon av hva som menes med "minnelund"**, noe som mest hensiktsmessig kanskje best kan komme med i en tilhørende **veileder til gravferdsloven og forskriften.***

Begrunnelse: Bare innen vår interessegruppe som aldersmessig og etnisk er særst homogen, var det ulik oppfatning om hva som mentes med "urnelund". Spesielt gikk diskusjonen på om begrepet bare omfatter selve minnesmerket m/tilhørende beplantning og benker, eller om det også inkluderer hele arealet hvor urner, og enkelte steder også kister blir gravd ned. Og behovet for en definisjon blir naturligvis enda større når begrepet skal forstås av alle aldersgrupper og også av våre mange nye landsmenn.

Interessegruppen vil spesielt peke på at de største fordelene med felles minnelund/-sted oppnås i kombinasjon med kremering.

For interessegruppen

Terje Alfnes